

هەریمی کوردستان – عێراق

کۆمسیۆنی بالای سەربەخۆی هەلبژاردن و پارسایی

ئەنجومەنی کۆمسیاران

پاڵپشت بەپرگە (دووەم) ی ماددە (١٦) لە یاسای کۆمسیۆنی بالای سەربەخۆی هەلبژاردن و پارسایی ژمارە (٤) لە ٢٠١٤، بڕیارماندا ئەم پەڕەوێ لە خوارەو دەربکەین.

پەڕەوی ژمارە (٢) سالی ٢٠١٥

پەڕەوی ناوخوای کارگێڕی هەلبژاردن

ماددە یەکەم

یەکەم: کارگێڕی هەلبژاردنە لە یەن کۆمسیاریکەو سەرۆکیەتی دەکرێت، کە لە یەکەم مەین کۆبوونەو دا بە دەنگی ٣/٢ ی ئەندامان هەلبژێردرێت.

دووەم: سەرۆکی کارگێڕی هەلبژاردن دوو یاریدەدەری دەبێت بە پەلە بە پێوەبەری گشتیی و بەم شیوەیە:

١- یاریدەدەری سەرۆکی کارگێڕی هەلبژاردن بۆ کاروباری هونەریی، کە بە دوواداچوون بۆ کاروباری هونەری دەکات.

٢- یاریدەدەری سەرۆکی کارگێڕی هەلبژاردن بۆ کاروباری کارگێڕی و دارایی کە بە دوواداچوون بۆ کاروباری کارگێڕی و دارایی دەکات.

سێیەم: لە کاتی ئامادەنەبوونی سەرۆکی کارگێڕی هەلبژاردن، ئەنجومەن کۆمسیاریک رادەسپێرێت بۆ شوێنگرتنەو بە شیوەیەکی کاتی.

ماددە دووەم

ئەرکەکانی سەرۆکی کارگێڕی هەلبژاردن

یەکەم: ئەرکەکانی سەرۆکی کارگێڕی هەلبژاردن ئەمانە:

١. بەرپرسیاریتی جێبەجێکردنی ئەو پەڕەو و پێنمایانە دەگرتە ئەستۆ، کە لە یەن ئەنجومەنەو دەردەچن.

٢. بە پێوەبردنی گشت ئەو چالاکیانە، کە مۆرکی پرۆسەگیری و جێبەجێکاری و پیکاریان هەیه بۆ بە پێوەچوونی هەلبژاردنەکان.

٣. بە دوواداچوونی کاروبارەکانی پیکهاتە کارگێڕیەکانی سەر بە کارگێڕی هەلبژاردن.

۴. جىبەجىكردنى ياساكان (تشرىعات)ى پەيوەندىدار بەكارى كۆمىسۇنەوہ.

دووم: ئەنجومەن بۇى ھەيە ئەم ئەركانە بەكارگىپى ھەلبۇزاردنەكان بسىپىرئىت:

۱- دامەزاندن و نوپكردنەوہ و بۇاركردنى تۆمارنامەى دەنگدەران بەھەماھەنگىى لەگەل نوسىنگەى پارىزگاكان.

۲- رىكخستى و تۆماركردنى لىستەكانى قەوارە سىياسىيەكان، ھەلبۇزاردنەكان، ھاوپەيما نىتتەيەكان و پائىوراوان بەمەبەستى بەشدارىكردن لەھەلبۇزاردنەكاندا.

۳- متمانەدان بەبرىكارانى لىستەكانى ھەلبۇزاردن، چاودىران، راگەياندنكاران و رىكخراوہكانى كۆمەلگەى مەدەنىي لەسەر ئاستى ناوخۇيى و نىودەولەتى بۇ ھەلبۇزاردن و راپرسىي.

ماددەى سىيەم

فەرمانگەكانى كارگىپى ھەلبۇزاردن

كارگىپى ھەلبۇزاردن لەم فەرمانگانەى خوارەوہ پىكدىت و ھەر فەرمانگەيەك لەلايەن فەرمانبەرىكەوہ بەپەلەى بەرپوہبەرى گشتىي بەرپوہ دەبرىت، كەلانى كەم ھەلگىرى بروانامەى بەرايى زانكو بىت.

۱- فەرمانگەى كارگىپى.

۲- فەرمانگەى دارايى.

۳- فەرمانگەى كردارەكان.

۴- فەرمانگەى پەيوەندىي و راگەياندن.

۵- فەرمانگەى داتاكان.

۶- فەرمانگەكانى پارىزگاكان.

ماددەى چوارەم

بەشەكانى پەيوەست بە كارگىپى ھەلبۇزاردنەوہ

ئەم بەشانە پەيوەستن بە كارگىپى ھەلبۇزاردنەوہ:

يەكەم: بەشى كەمكردنەوہ و گرىبەستەكان

۱- بەشى كەمكردنەوہ و گرىبەستەكانلەم ھۆبانە پىكھاتوہ:

أ. ھۆبەى ھاوردەو دابىنكردنى پىداويستتەكان.

ب. ھۆبەى گرىبەست و كەمكردنەوہكان.

۲- ﺑﻪﺷﻰ ﻛﻪ ﻣﻜﺮﺩﻧﻪﻭﻩ ﮔﺮﯨﺒﻪﺳﺘﻪﻛﺎﻥ ﺋﻪﻡ ﺋﻪﺭﻛﺎﻧﻪ ﻟﻪﺋﻪﺳﺘﻮﺩﻩ ﮔﺮﯨﺖ:

ﺍ. ﺋﺎﻣﺎﺩﻩﻛﺮﺩﻧﻰ ﺑﻪﻟﮕﻪﻧﺎﻣﻪﻱ ﻛﻪ ﻣﻜﺮﺩﻧﻪﻭﻩﻛﺎﻥ ﻭ ﺩﺍﺭﺷﺘﻦ ﻭ ﭘﺎﮔﻪﻳﺎﻧﺪﻧﯩﻴﺎﻥ ﺑﻪﺯﻣﺎﻧﻪﻛﺎﻧﻰ (ﻛﻮﺭﺩﯨﻴﻰ، ﻋﻪﺭﻩﺑﯩﻴﻰ، ﺋﯩﻨﮕﻠﯩﺰﯨﻴﻰ) ﻭ ﺑﻪﭘﯩﻲ ﺋﻪﻭ ﺋﻪﺩﮔﺎﺭﺍﻧﻪﻱ، ﻛﻪﻟﻪﻓﻪﺭﻣﺎﻧﮕﻪﻱ ﺗﺎﻳﺒﻪﺗﻤﻪﻧﺪ ﺑﻪﻭ ﻛﺎﺭﻩﻭﻩ ﺩﯨﺎﺭﻯ ﻛﺮﺍﻭﻥ.

ﺑ. ﺋﺎﻣﺎﺩﻩﻛﺮﺩﻧﻰ ﮔﺮﯨﺒﻪﺳﺘ ﻭ ﺑﻪﺩﻭﺍﺩﺍﭼﻮﻭﻧﻰ ﺟﯩﺒﻪﺟﯩﻜﺮﺩﻧﻰ ﻟﻪﮔﻪﻝ ﻻﻳﻪﻧﻰ ﺩﻭﻭﻩﻡ.
ﺟ. ﺑﻪﺩﻭﺍﺩﺍﭼﻮﻭﻧﺒﯘ ﺷﯩﻮﺍﺯﻯ ﺧﻪﺭﺟﻜﺮﺩﻧﻰ ﺷﺎﻳﺴﺘﻪﻳﻴﻪ ﺩﺍﺭﺍﻳﯩﻴﻪﻛﺎﻥ ﺑﻪﭘﯩﻲ ﮔﺮﯨﺒﻪﺳﺘﻪﻛﺎﻥ.

ﺩﻭﻭﻩﻡ: ﺑﻪﺷﻰ ﻭﺭﺩﯨﺒﯩﻨﯩﻲ ﻭ ﺑﻪﺩﻭﺍﺩﺍﭼﻮﻭﻥ

۱- ﺑﻪﺷﻰ ﻭﺭﺩﯨﺒﯩﻨﯩﻲ ﻭ ﺑﻪﺩﻭﺍﺩﺍﭼﻮﻭﻧﻠﻪﻡ ﻫﯘﺑﺎﻧﻪ ﭘﯩﻜﺪﯨﺖ:

ﺍ. ﻫﯘﺑﻪﻱ ﻭﺭﺩﯨﺒﯩﻨﯩﻲ ﺩﺍﺭﺍﻳﻰ ﻧﻮﺳﯩﻨﮕﻪﻱ ﻫﻪﺭﯨﻢ.
ﺑ. ﻫﯘﺑﻪﻱ ﻭﺭﺩﯨﺒﯩﻨﯩﻲ ﺩﺍﺭﺍﻳﻰ ﭘﺎﺭﯨﺰﮔﺎﻛﺎﻥ.
ﺟ. ﻫﯘﺑﻪﻱ ﺑﻪﺩﻭﺍﺩﺍﭼﻮﻭﻥ ﻭ ﻫﻪﻟﺴﻪﻧﮕﺎﻧﺪﻥ.

۲- ﺑﻪﺷﻰ ﻭﺭﺩﯨﺒﯩﻨﯩﻲ ﻭ ﺑﻪﺩﻭﺍﺩﺍﭼﻮﻭﻧﻨﻪﻡ ﺋﻪﺭﻛﺎﻧﻪ ﻟﻪﺋﻪﺳﺘﻮﺩﻩ ﮔﺮﯨﺖ.

۱- ﻭﺭﺩﯨﺒﯩﻨﯩﻲ ﭼﺎﻻﻛﯩﻴﻪ ﺩﺍﺭﺍﻳﯩﻴﻪﻛﺎﻧﻰ ﻧﻮﺳﯩﻨﮕﻪﻱ ﻫﻪﺭﯨﻢ ﻭ ﭘﺎﺭﯨﺰﮔﺎﻛﺎﻥ.
۲- ﻫﻪﺭ ﺋﻪﺭﻛﯩﻜﻰ ﺗﺮﻯ ﺗﺎﻳﺒﻪﺕ ﺑﻪ ﻭﺭﺩﯨﺒﯩﻨﯩﻲ ﺩﺍﺭﺍﻳﻰ، ﻛﻪ ﺋﺎﺭﺍﺳﺘﻪﻳﺪﻩ ﮔﺮﯨﺖ.
۳- ﻭﺭﺩﯨﺒﯩﻨﯩﻲ ﻭ ﺑﻪﺩﻭﺍﺩﺍﭼﻮﻭﻧﻰ ﺭﺍﭘﯘﺭﺗﻪ ﺟﯩﺎﺟﯩﺎﻛﺎﻥ، ﻛﻪ ﺋﺎﺭﺍﺳﺘﻪﻳﺪﻩ ﮔﺮﯨﺖ.
۴- ﻛﯚﻛﺮﺩﻧﻪﻭﻩﻱ ﺭﺍﭘﯘﺭﺗﻪ ﺳﻪﺭﻩﺗﺎﻳﯩﻴﻪﻛﺎﻧﻰ، ﻛﻪﻟﻪﻻﻳﻪﻥ ﻧﻮﺳﯩﻨﮕﻪﻱ ﻫﻪﺭﯨﻢ ﻭ ﭘﺎﺭﯨﺰﮔﺎﻛﺎﻧﻪﻭﻩ ﭘﯩﺸﻜﻪﺷﻰ ﺩﻩﮔﺮﯨﺖ.

۵- ﭘﯩﺸﻜﻪﺷﻜﺮﺩﻧﻰ ﺭﺍﭘﯘﺭﺗﻰ ﺑﻪﺩﻭﺍﺩﺍﭼﻮﻭﻥ ﺳﻪﺑﺎﺭﻩﺕ ﺑﻪ ﭘﯩﻴﯘﺳﺘﯩﻴﻪﻛﺎﻧﻰ ﻧﻮﺳﯩﻨﮕﻪﻛﺎﻧﻰ ﻫﻪﻟﺒﯩﺰﺍﺭﺩﻥ ﻭ ﻛﺎﺭﻯ ﻟﯩﺰﻧﻪ ﭘﯩﻜﻪﺗﻮﻭﻩﻛﺎﻧﻰ ﻧﻮﺳﯩﻨﮕﻪﻱ ﻫﻪﺭﯨﻢ.

۶- ﺑﻪﺩﻭﺍﺩﺍﭼﻮﻭﻧﻰ ﺟﯩﺒﻪﺟﯩﻜﺮﺩﻧﻰ ﺑﺮﯨﺎﺭﻩﻛﺎﻧﻰ ﺋﻪﻧﺠﻮﻣﻪﻥ، ﻛﻪ ﺗﺎﻳﺒﻪﺗﻨ ﺑﻪ ﻛﺎﺭﮔﯩﭙﺮﻯ ﻫﻪﻟﺒﯩﺰﺍﺭﺩﻥ.

۷- ﻫﻪﻟﺴﻪﻧﮕﺎﻧﺪﻧﻰ ﻛﺎﺭﻯ ﻓﻪﺭﻣﺎﻧﺒﻪﺭﺍﻧﻰ ﻛﺎﺭﮔﯩﭙﺮﻯ ﻫﻪﻟﺒﯩﺰﺍﺭﺩﻥ ﻭ ﺭﺍﺩﻩﻱ ﭘﻪﻳﻮﻩﺳﺘﺒﻮﻧﯩﻴﺎﻥ ﺑﻪ ﻛﺎﺭﻩﻛﺎﻧﯩﻴﺎﻧﻪﻭﻩ، ﺑﻪﻭ ﺷﯩﻮﻩﻳﻪﻱ ﻛﻪﻟﯩﻴﺎﻥ ﺩﺍﻭﺍﻛﺮﺍﻭﻩ.

ﺳﯩﻴﻪﻡ: ﺑﻪﺷﻰ ﺋﺎﺳﺎﻳﯩﺶ

۱- ﺑﻪﺷﻰ ﺋﺎﺳﺎﻳﯩﺸﻠﻪﻡ ﻫﯘﺑﺎﻧﻪ ﭘﯩﻜﺪﯨﺖ:

ﺍ. ﺋﺎﺳﺎﻳﯩﺶ ﻭ ﻧﺎﺳﻨﺎﻣﻪﻛﺎﻥ.
ﺑ. ﭘﯩﺸﻮﺍﺯﻯ.

۲- بەشى ئاسايشنەم ئەركانە لەئەستۆدەگىت:

- أ. دابىنکردنى ئاسايش بۇ فەرمانبەران لەسەرجم نوسىنگەكانى كۆمىسيۇندا.
- ب. دابىنکردنى ئاسايش بۇ سەرجم بالەخانەكانى نوسىنگەكانى پەيوەست بەكارى كۆمىسيۇنەو.
- ج. دەرکردنى ناسنامەى تايبەت بەفەرمانبەران.
- د. ياورىيى وەفدو ميوانان و دابىنکردنى ئاسايش بۇ كۆرۈ كۆبونەو و كۇنفرانسەكانى كۆمىسيۇن.

چوارەم: بەشى ياسايى

۱- بەشى ياسايى لەم ھۆبانە يىكدىت:

- أ. ھۆبەى داواكان و بەدواداچوون.
- ب. ھۆبەى راويژکردن.
- ج. ھۆبەى ليكۆلینەوەكان.

۲- بەشى ياسايى ئەم ئەركانە لەئەستۆ دەگىت:

- أ. بەدواداچوونى ياسا و رىكار و رىنمايىەكانى، پەيوەست بەكارى كۆمىسيۇن.
- ب. نوینەرايەتيکردنى كۆمىسيۇن لەبەردەم دادگادا، پاش راسپاردنى لەلايەن سەرۆكى ئەنجومەنەو.
- ج. پيشكەشکردنى پيشنيازو بيروپراو سەرنج و راويژى ياسايى لەو بابەتانەدا، كەروبەرووى دەكرىتەو.
- د. بەشداريکردن لەليژنەكانى ليكۆلینەوەدا.
- ه. راستاندنى گرىبەست و لەخوگرتن (كفاله) تەكان بەپيى ياسا.
- و. ھەماھەنگى لەگەلبەشى ياسايى فەرمانگەى پارىزگاكان.

ماددەى پىنچەم

فەرمانگەى كارگىپرى

فەرمانگەى كارگىپرى: لەم بەشانە يىكدىت:

يەكەم: بەشى بەرپوۋەبردنى سامانى مروىي

۱- بەشى بەرپوۋەبردنى سامانى مروىيلەم ھۆبانە يىكدىت:

- أ. ھۆبەى كاروبارى فەرمانبەران.

ب. ھۆبەي خانەنشىنىيى.

ج. ھۆبەي پىلانى كارگىپرى و سامانى مرۆيى.

د. ھۆبەي پۇستى ئەلەكترونىيى.

ه. ھۆبەي ھاتوو دەرچوو.

و. ھۆبەي دۇسىيەي كەسىپتى.

۲-بەشى بەرپۇبەردنى سامانى مرۆيى ئەم ئەركانە لەئەستۇدەگرىت:

أ. پىشكەشكردنى راپۇرت سەبارەت بەپلانى سامانى مرۆيى و جموجول و چالاكىي و پىويستىي كۆمىسيۇن بەكەسى دىارىكراو بۇ پۇستە بەتالەكان.

ب. نامادەكردن و دەرکردنى نوسراوى ناوخۇيى و دەرەكىي و ئەرشىفكردنىان.

ج. بەدواداچوونى كارە كارگىپرىيەكان و رىكخستن و نوپكردنەوہى تۆمارو دۇسىيەي كارمەندانى كۆمىسيۇن و ئەرشىفكردنىان.

د. بەدواداچوونى پۇستى خولاو تايبەت بەفەرمانگەو يەكە كارگىپرىيەكانى كۆمىسيۇن.

ه. بەجىھىئەنى رىكارە ياساييەكانى، پەيوەستن بەخانەنشىنىيە فەرمانبەران.

و. بەرزكردنەوہى پلەو سەرەمووچە بەپىيى ياساو رىنمايەكان.

دووم: بەشى بنىادنانى توانا مرۆيىيەكان

۱- بەشى بنىادنانى توانا مرۆيىيەكانلەم ھۆبانە پىكديت:

أ. ھۆبەي ھۇشيارى ھەلبۇزاردن.

ب. ھۆبەي راھىئەن و گەشەپىدان.

۲- بەشى بنىادنانى توانا مرۆيىيەكان ئەم ئەركانە لەئەستۇ دەگرىت:

أ. دانانى پلانى گەشەپىدانى فەرمانبەرانى كۆمىسيۇن و پەرەدان بەتوانا و لىھاتنەكانى تايبەت بەپرۇسەي ھەلبۇزاردنن بەشىوہىيەكى كارىگەر.

ب. دۇزىنەوہى پرۇگرامى گەشەپىدانى بوارى ھەلبۇزاردن بۇ پىشكەشكردنى بەبەشەكانى كۆمىسيۇن، كەپەيوەستن بەپرۇسەي ھەلبۇزاردنەوہ.

ج. سەرپەرشتىكردنى پرۇگرامە تايبەتمەندەكانى راھىئەن لەبوارى ھەلبۇزاردندا.

د. بەدواداچوون و سەرپەرشتىكردنى پەخشكردنى ھۇشيارى ھەلبۇزاردن.

ه. رىكخستى بنكەي زانىارى تايبەت بەچالاكىيەكانى راھىئەن فەرمانبەرانى كۆمىسيۇن.

و. جىبەجىكردنى پرۇگرامى راھىئەن بۇ فەرمانبەرانى كۆمىسيۇن لەبوارى كارگىپرىيە و ھونەرىيدا.

- ن. كىردنەھى كەنالى پەيوەندى لەگەل سەنتەرەكانى تويژىنەھە بۇ سودەرگرتن لەزانىارىيەكانىيان.
- ح. ھەماھەنگى بۇ ئامادەكىردنى خولى ناوخۇيى و نىودەولەتتىي تايبەت بەكۆمىسيۇن.
- گ. ئامادەكىردنى كادرى تايبەتمەندى كۆمىسيۇن بۇ جىبەجىكىردنى پروگرامى راھىنانى نىودەولەتتىي.
- ى. بەپىوەبىردنى پروگرامى راھىنانى نىودەولەتتىي بۇ لىيھاتويە گىشتىيەكان و تواناكانى ھەلبىزاردن.
- ك. ھاوكارى و ھەماھەنگى لەگەل رىكخراوو دەزگاو زانكۆكانى جىھاندا، بەتايبەت ئەوانەى گىرنگىي بەبوارى ھەلبىزاردن دەدەن، بەمەبەستى جىبەجىكىردنى پروگرامى نىودەولەتتىي و ھاوكارىكىردنى ھەلبىزاردن.

سىيەم: بەشى بەپىوەبىردنى كۆگاكان

۱- بەشى بەپىوەبىردنى كۆگاكانلەم ھۆبانە پىكىدئىت:

أ. ھۆبەى كەرەستەى فەرمانگەيى.

ب. ھۆبەى كەرەستەكانى ھەلبىزاردن.

۲- بەشى بەپىوەبىردنى كۆگاكان ئەم ئەركانە لەئەستۇ دەگىرئىت:

أ. پىشكىنى كەلوپەلە ھەرگىراوھەكان، بەمەبەستى داخلىكىردنىيان لە كۆگادا و دلىيابوو لەھەى كەھاوشىپوھى ئەوھە كەداواكراوھە، لەگەل دىارىكىردنى بەسەرچووھەكان و ئەوانەى ھاوشىپوھى داواكراوھەكان نىين.

ب. ھەرگىرتنى ئەو كەلوپەلانەى، كەپىشكىنىيان بۇ كراوھە ھەلگىرتنى كۆگايىيان بۇ دەكات.

ج. ئامادەكىردنى تۆمارى ھاتوو و دەرچوو بەشىپوھەكى ياسايى بۇ ئەو كەلوپەلانەى لەكۆگادان و سەرفكىردنىيان بەپىي پىويست.

چوارەم: بەشى خىزمەتگوزارىي و گواستەنەھە

۱- بەشى خىزمەتگوزارىي و گواستەنەھەلەم ھۆبانە پىكىدئىت:

أ. ھۆبەى چاكىردن و نۆژەنكىردنەھە.

ب. ھۆبەى كارگوزارى.

ج. ھۆبەى گواستەنەھە.

۲- بەشى خىزمەتگوزارىي و گواستەنەھە ئەم ئەركانە لەئەستۇ دەگىرئىت:

۱- دايبىنكىردنى خىزمەتگوزارىي بۇ نوسىنگەكانى سەربەئەنجومەن و كارگىپى ھەلبىزاردن.

۲- پاكىردنەھە چاكىردنەھەى ئامىپەرەكانى نوسىنگەكانى، سەربەئەنجومەن و كارگىپى ھەلبىزاردن.

۳- بەرپۆھبەردن و رېكخستنى كارى ئۆتۆمبىلەكانى، سەربەئەنجومەن و كارگىپرى ھەلبىزاردن و چاكردنەوھيان.

۴- گواستنەوھى فەرمانبەران و كەلوپەل و پىويستىيەكانى كۆمىسيۇن لەنيوان فەرمانگە و پارىزگا و كۇگاكاندا، بەھماھەنگى لەگەل بەرپۆھبەرايەتى و بەشە پەيوەندىدارەكاندا.

پىنچەم: بەشى تەكنەلۇژىيە زانىيارى و ۋەرگىپران

۱- بەشى تەكنەلۇژىيە زانىيارى و ۋەرگىپران لەم ھۆبانە پىكىدەت:

أ. ھۆبەي تەكنەلۇژىيە زانىيارى.

ب. ھۆبەي ۋەرگىپران.

۲- بەشى تەكنەلۇژىيە زانىيارى و ۋەرگىپران ئەم ئەركانە لەئەستۇ دەگرىت:

أ. دابىنكردنى تۆپى ئەنتەرنىت و زانىيارى لەنيوان كۆمىسيۇن و ئۇفيسەكانى ترى، سەر بەئەنجومەن و كارگىپرى ھەلبىزاردن.

ب. دابىنكردنى خزمەتگوزارى و ھاوكارى بەكارھىنەرانى كۆمپىوتەرو بەدواداچوون و چاكردنەوھى ئامىرە ئەلەكترونىيەكان و تۆپەكانى پەيوەندىكردنى نيوان نوسىنگەكانى كۆمىسيۇن.

ج. سەرپەرشتىكردنى ئامىرەكانى كۆمپىوتەرو چاپكەرو لەبەرگەرەو ھو كامىرا و لاپتۇپ و ئامىرەكانى ھاوشىوھيان.

د. ۋەرگىپرانى خىراو راستەوخۇ.

ھ. ۋەرگىپرانى نوسىنەكى.

ماددەي شەشەم

فەرمانگەي دارايى

فەرمانگەي دارايى: لەم بەشانە پىكىدەت:

يەكەم: بەشى موچە

۱- بەشى موچە لەم ھۆبانە پىك دەت:

أ. ھۆبەي موچەي نوسىنگەي ھەرىم.

ب. ھۆبەي موچەي نوسىنگەي پارىزگاكان.

۲- بەشى موچە ئەم ئەركانە لەخۇ دەگرىت:

أ. دابەشكردنى موچەو كرى و پاداشت.

ب. رېكخستنى تۆمارى تايبەت بەموچەو پاراستنپان.

دووھم: بودجە

۱- بودجە لەم ھۆبانە پىكدىت:

أ. ھۆبەى بودجەو تەرخانكردن.

ب. ھۆبەى پىشپىنەو تۆمارەكان.

ج. ھۆبەى پروژەى وەبەرھىپان.

۲- بەشى بودجە ئەم ئەركانە لەئەستۆ دەگرىت:

أ. ئامادەكردنى بودجەى خەملىنراو بۇ سالى دارايى، پاش كۆكردنەوھى داتاو زانپارىى لەسەرجم نوسىنگەكانى كۆمىسيۇن و رېكخستنى و دانانى بەو شىوھىھى، كەلەدەرخستەى بودجەدا داواكراوھ.

ب. جىبەجىكردنى رېنمايىھەكانى بودجەى ھەرىم.

ج. دانانى تۆمارى ژمىرپارىى و داخلكردنى سەرجم شىكارىھە دەرچووەكانى تۆمارە لاوھكىھەكانى تر.

د. ئامادەكردنى بودجەى مانگانەو پىداچونەوھو ھاوتاكردنى.

ھ. بەدواداچوونى تەرخانكراوھ دارايىھەكان و ھەر گۆرپانكارىھەك، كە تىپىدا روودەدات.

سپىھەم: بەشى ژمىرپارىى

۱- بەشى ژمىرپارىى لەم ھۆبانە پىكدىت:

أ. ھۆبەى نوسىنگەى ھەرىم.

ب. ھۆبەى نوسىنگەى پارىزگاكان.

۲- بەشى ژمىرپارىى ئەم ئەركانە لەئەستۆ دەگرىت:

أ. ئامادەكردنى رەشنووسى بودجەى ئاسايى بەھاوبەشىى لەگەل فەرمانگە پەيوەندىدارەكاندا بۇ ئامادەكردنى بودجەى تايبەت بەچالاكىھەكانى ھەلﺑﺰاردنى سەرجم نوسىنگەكانى ھەلﺑﺰاردن.

ب. جىبەجىكردنى بودجەى ئاسايى يان ھەلﺑﺰاردن بەشىوھىھەك ئاسانكارى بۇ لايەنى دارايى و ژمىرپارىى و رېكخستنى نوسىنگەكانى ھەلﺑﺰاردن بكات.

ج. سەرپەرشتىكردنى راستەوخۇى تۆمارى لەئەستۆ بوون و شىكردنەوھى تىچوونە كۆتايىھەكانى سەرجم نوسىنگەكانى ھەلﺑﺰاردن.

ماددى ھەوتەم

فەرمانگەي كىردارەكان

فەرمانگەي كىردارەكان: لەم بەشانە پىك دىت:

يەكەم: پىكارەكان و پراھىنان

۱- پىكارەكان و پراھىنان لەم ھۆبانە پىك دىت:

أ. ھۆبەي پىكارەكان و بەدواداچوون.

ب. ھۆبەي پراھىنان.

۲- بەشى پىكارەكان و پراھىنان ئەم ئەركانە لەئەستۆ دەگرىت:

أ. نامادەكىردنى پىكارە جۇراوجۇرەكانى، پەيوەستىن بە پىرۆسەي ھەلبىزاردنەو.

ب. نامادەكىردن و جىبەجىكىردنى پىرۆگرامەكانى پراھىنان.

ج. نامادەكىردنى فۇرمى تايبەت بە پىرۆسەي ھەلبىزاردن.

د. پراھىنانى پراھىنەرانى نوسىنگەي ھەرىم و نوسىنگەي ھەلبىزاردنى پارىزگاكان و كارمەندانى

گرىبەست، بە ھەماھەنگىي لەگەل بەشى تۈانا مەروپىيەكانى فەرمانگەي كارگىپرىدا.

ه. بەدواداچوونى پراھىنانى فەرمانبەرانى ناوھەندى تۆماركىردن.

دووم: بەشى ھەماھەنگىي و ھاوكارىي مەيدانىي

۱- بەشى ھەماھەنگىي و ھاوكارىي مەيدانىي لەم ھۆبانە پىك دىت:

أ. ھۆبەي ھەماھەنگىي و ھاوكارىي مەيدانىي.

ب. ھۆبەي ھەماھەنگىي ئاسايش.

۲- بەشى ھەماھەنگىي و ھاوكارىي مەيدانىي ئەم ئەركانە لەئەستۆ دەگرىت:

أ. ھەماھەنگىكىردن لەگەل سەرجەم بەشەكانى ئاسايشدا بۇ داينكىردنى ئاسايشى پىيوست بۇ

نوسىنگەي پارىزگاكان و ناوھەندەكانى تۆمارو دەنگدان و ھەر ناوھەندىكى تىرى پەيوەست بەكارى

كۆمىسيۇنەو.

ب. بەدواداچوونى جىبەجىكىردنى پلانى ئاسايشىي تايبەت بە پىرۆسەكانى ھەلبىزاردن.

ج. ھەرگىرتنى راپورتى رۆزانە، ھەفتانە و مانگانە لەنوسىنگەي پارىزگاكان بۇ گىرتنەبەرى رىوشوئىي

ئاسايشىي پىيوست.

د. ھەماھەنگىي مەيدانى لەپۇرسەى تۇمارى دەنگدەران و دەنگدان لەپۇرى ناردن و ھەرگرتنەوھ و ئامادەكردنى راپۇرتى تايبەت بەپۇرسەكانى ھەئبۇزاردن و چۇنىيەتى دابەشبوونى جوگرافى ناوھندەكانى دەنگدان.

ھ. ديارىكردنى پىشينيە پىويستەكان بۇ ئامادەسازى ناوھندەكانى تۇمارو دەنگدان.

و. ھەماھەنگى لەگەل نوسىنگەى ھەئبۇزاردنى پارىزگاكاندا.

سېيەم: بەشى لۇجستىي و گواستنەوھ

۱- ھۇبەى لۇجستىي و گواستنەوھ لەم ھۇبانە پىكدىت:

أ. ھۇبەى كەلوپەل و گواستنەوھى لۇجستىي.

ب. ھۇبەى پلاندانان و بەدواداچونى لۇجستىي.

۲- بەشى لۇجستىي و گواستنەوھ ئەم ئەركانە لەئەستۇدەگىت:

أ. دانانى پلانى پىويست بۇ گواستنەوھ دەستەبەركردنى كەلوپەلەكانى ھەئبۇزاردن.

ب. بەشدارىكردن لەدەستنىشانكردنى رىگى گونجاودا بۇ دەستەبەركردنى كەلوپەلەكانى دەنگدان لەناوھوھو دەرەوھى ھەرىم.

ج. دابىنكردنى شوينى گونجاو بۇ پاراستنى كەلوپەلەكانى دەنگدان و كۆتۇلۇكردنى جولەى كەلوپەلەكان و دابەشكردن و گەراندەنەوھيان بەپىي شوينى جوگرافيان.

ماددەى ھەشتەم

فەرمانگەى پەيوەندى و راگەياندن

فەرمانگەى پەيوەندىي و راگەياندن لەم بەشانە پىكدىت:

يەكەم: بەشى راگەياندن و پەيوەندىيە گشتىيەكان

۱- بەشى راگەياندن و پەيوەندىيە گشتىيەكانلەم ھۇبانە پىكدىت:

أ. ھۇبەى ھۇشيارىي ھەئبۇزاردن.

ب. ھۇبەى زانىارىي و چاودىرىي مېديايى.

ج. ھۇبەى مالىپەرى ئەلەكترۇنى و بلاوكرائەكان.

د. ھۇبەى پەيوەندىيەكان.

ھ. ھۇبەى چاودىران.

۲- بەشى راگەياندن و پەيوەندىە گشتىەكان ئەم ئەركانە لەئەستۆدەگرىت:

- أ. ئامادەكردن و دابىنكردنى ناوەرۆكى پلانى راگەياندن بۇ پرۆسەكانى ھەلبىزاردن.
- ب. ھەماھەنگى لەگەل نوسىنگەى پارىزگاكان بۇ جىبەجىكردنى ناوەرۆكى پلانى راگەياندننى تايبەت بەخۇيان.
- ج. ھەماھەنگى لەگەل مىدىاكان و ئاگاداركدننىان لەچالاكىەكانى كۆمىسيۇن.
- د. رىكخستنى دىدارو پرۆگرام و كۆنفرانسى تايبەت بەچالاكىەكانى كۆمىسيۇن.
- ه. ئامادەكردنى رۆژانە، راپورتى بەدواداچوون، پروانگەكارى مىدىيى و دانانى ئەرشىفى رۆژنامەوانىي و زانىارىي.
- و. بەرپۆەبردن و تازەكردنەوى مالىپەرى كۆمىسيۇن و بلاوكراوہكانى و گەشەپىدانى.
- ز. ئامادەكردنى راپورت و زانىارى و داتاي پىويست لەچواچپۆەى كارى مىدىايىدا.
- ح. كردنەوى كەنالى پەيوەندى لەگەل لايەنە ناوخۇي و نىودەولەتتە پەيوەندىدارەكانى پرۆسەى ھەلبىزاردن و پەيوەندى كارىگەر لەگەلىاندا.

دووم: قەوارە سىياسىيەكان

۱- قەوارە سىياسىيەكان لەم ھۆبانە پىكدىت:

- أ. ھۆبەى تۆمارى قەوارە سىياسىيەكان.
- ب. ھۆبەى ھەماھەنگىي و بەدواداچوون.
- ج. ھۆبەى كاراكدنى پابەندبوونەكان.

۲- بەشى قەوارە سىياسىيەكان ئەم ئەركانە لەئەستۆدەگرىت:

- أ. دانانى كارپايى تايبەت بەتۆمارو راستاندنى قەوارە و پىكھاتە سىياسىيەكان و پالىوراوہكانىان و سەپەرشتى جىبەجىكردننىان.
- ب. لىكۆلىنەوہ لەبارەى شايستەيى پالىوراوہكان.
- ج. ئامادەكردنى بىكەيەكى زانىارىي تەواو تايبەت بەقەوارەكان و ھاوپەيماىنىتى و پالىوراوہكانىان.
- د. ئامادەكردنى دىدارو كۆنفرانسى ئاراستەكراو بۇ قەوارەكان سەبارەت بەرپىكارو ياساكانى كۆمىسيۇن.
- ه. دانانى رىكارى ھەلبىزاردنى ژمارەى قەوارە سىياسىيەكان و راستاندنى.
- و. تۆماركدنى برىكارى قەوارە سىياسىيەكان و چاودىران و مىدىاكاران.

سىيەم: بەشى دىزايىن

۱- بەشى دىزايىن، لەم ھۆبانە پىكدىت:

أ. ھۆبەى دىزايىنى ھەئمەتى ھەئبۇزاردن.

ب. ھۆبەى دىزايىنى كىردارەكى.

۲- بەشى دىزايىن ئەم ئەركانە لەئەستۇدەگىت:

أ. ئامادەكىردنى دىزايىنى تايبەت بەكارەكانى كۆمىسۇن.

ب. دانانى ئەدگارە ھونەرىيەكانى تايبەت بەپەپەرى دەنگدان.

ماددەى نۆپەم

فەرمانگەى داتاكان

فەرمانگەى داتاكان لەم بەشانە پىكىت:

يەكەم: بەشى كارگىپى

۱- بەشى كارگىپى لەم ھۆبانە پىكىت:

أ. ھۆبەى تۋانامرۇيەكان.

ب. ھۆبەى خزمەتگوزارى.

ج. ھۆبەى چاودىران و بىكاران و راگەياندىكاران.

۲- بەشى كارگىپى ئەم ئەركانە لەئەستۇدەگىت:

أ. پىشكەشكىردنى راپۇرت سەبارەت بەپلانى سامانى مرۇيى و جموجول و چالاكىي و پىويستىي

فەرمانگەى داتاكان بەكەسى دىارىكارا بۇ پۇستە بەتالەكان.

ب. ئامادەكىردن و دەركىردنى نوسراوہكانى تايبەت بەفەرمانگەى داتاكانو ئەرشىفكىردنىان.

ج. بەدواداچوونى كارە كارگىپىيەكان و رىكخستنى تۇمارو دۇسيەى كارمەندانى گرىبەستى فەرمانگەى

داتاكان و ئەرشىفكىردنىان.

د. رىكخستنى كارى چاودىران و بىكاران و راگەياندىكاران بەھەماھەنگى لەگەل فەرمانگەى

پەيوەندىي و راگەياندىن.

ه. پىشكەشكىردنى خزمەتگوزارى و دابىنكىردنى پىويستىيەكانى فەرمانگەى داتاكان.

دووەم: بەشى تەكنىكىي و ھونەرىي

۱- بەشى تەكنىكىي و ھونەرىي لەم ھۆبانە پىكىت:

أ. ھۆبەى تەكنەلوژىي زانىارىي.

ب. ھۆبەى پىرۇگرامسازىيى و شىكىردنەھى سىستەمەكان.

۲- بەشى تەكنىكىيى و ھونەرىيى ئەم ئەركانە لەئەستۇدەگرىت:

- أ. دىزاینكردنى سەرجم سىستم و بنكەى زانىيارىەكانى تايبەت بە پىرۇسەكانى ھەئبۇاردن و شىكىردنەھى پلانى درىژخايەن بۇگەشەپىدان و پىشخستىيان.
- ب. ئامادەكردنى پىرۇگرامى داخلكردنى داتاكان.

سىيەم: بەشى تۆمارى دەنگدەران

۱- بەشى تۆمارى دەنگدەران لەم ھۆبانە پىكىدیت:

- أ. ھۆبەى بەپىوہبىردنى داتاكان.
- ب. ھۆبەى داخلكردن و نويكردنەھى تۆمارى دەنگدەران.

۲- تۆمارى دەنگدەران ئەم ئەركانە لەئەستۇدەگرىت:

- أ. داخلكردن و نويكردنەھى تۆمارى دەنگدەران و وردبىنيكردنى.
- ب. سەرىپەرشتيكردنى تازەكردنەھى ئامادەكردنى تۆمارى تايبەت بەزانيارى دەنگدەران لەناوہى دەرەھى ھەرىمى كوردستان.
- ج. ھەماھەنگى لەگەل ۋەزارەت و فەرمانگە تايبەتمەندەكانى بوارى ئامار.
- د. بەشداريكردنى لەئامادەكردنى فۆرمى تازەكراوہى تۆمارى دەنگدەران.
- ه. دەولەمەندكردنى فەرمانگەكانى كۆمىيۇن بەپىدانى سەرجم راپۇرتەكانى پەيوہست بەزانيارى دەنگدەران.
- و. ھەماھەنگى لەگەل بەشەكانى تر سەبارەت بەدىزايى بنكەى زانيارى دەنگدەران و شىكىردنەھى ئامادەكردنى بۇ پىرۇسەى دەنگدان.

چوارەم: سەنتەرى ۋەرگرتن و ھەژماركردنى داتاكان

۱- سەنتەرى ۋەرگرتن و ھەژماركردنى داتاكان، لەم ھۆبانە پىكىدیت:

- أ. ۋەرگرتن و بەئەرشيفكردن.
- ب. داخلكردنى داتاكان و وردبىنيى.

۲- سەنتەرى ۋەرگرتن و ھەژماركردنى داتاكان ئەم ئەركانە لەئەستۇدەگرىت:

- أ. ۋەرگرتنى فۆرمەكانى ناوہندەكانى دەنگدان و زانيارى پەيوہستەكانى.

- ب. داخلىكردى داتاكانى سەر فۆرمى ئەنجامى دەنگدانى و ئىستىگەكانى دەنگدان.
- ج. داخلىكردى داتاكانى سەر فۆرمى نوپىكردنهوى تۆمارى دەنگدەران.
- د. ھەركارىكى تر، كەلەسنورى تايبەتمەندىدا پىيى بسپىردىت.

۳- كاروبارى سەنتەرى وەرگرتن و ھەژماركردى داتاكان لەپوژى دەنگداندا لەلايەن سەرجهم ئەندامانى ئەنجومەنەو سەرپەرشتىدەكرىت.

ماددەي دەيەم

فەرمانگەي پارىزگاكان

يەكەم: بارەگاي سەرەككىي كۆمىيۇن لەپارىزگاي ھەولپىرى پايتەخت دەبىت و بەپىي پىويست فەرمانگەو نوسىنگەكانى خۇي لەناوھەندى پارىزگاكان و يەكە ئىدارىيەكان دەكاتەو.

دووم: ۱- فەرمانگەي پارىزگا لەلايەن فەرمانبەرىك بەپلەي بەپىوھەرى گشتىي بەپىوھەرى دەبىت، كەلانى كەم ھەلگىرى پرونامەي بەرايى زانكۆ بىت.

۲- بەپىوھەرى فەرمانگەي پارىزگا يارىدەدەرىكى دەبىت بەپلەي (يارىدەدەرى بەپىوھەرى گشتىي)، كەلانى كەم ھەلگىرى پرونامەي بەرايى زانكۆ بىت.

۳- بەشەكان لە فەرمانگەي پارىزگا فەرمانبەرىك سەرپەرشتىدەكات بەپلەي بەپىوھەرى، كەلانى كەم ھەلگىرى پرونامەي دىلۆم بىت.

سپىيەم: فەرمانگە پارىزگا لەدو بەش پىك دىت:

۱- بەشى كارگىپرى، ئەم ھۆبانە لەخۇدەگرىت:

- أ. ھۆبەي سامانى مروىي.
- ب. ھۆبەي دارايي.
- ج. ھۆبەي وردىبىنىي.
- د. ھۆبەي ياسايى و قەوارە سياسىيەكان.
- ه. ھۆبەي خزمەتگوزارىي و ئاسايش.
- و. ھۆبەي تەكنەلوژىيائى زانىارىي.

۲- بەشى ھونەرى، ئەم ھۆبانە لەخۇدەگرىت:

- أ. ھۆبەي راھىنان.
- ب. ھۆبەي پەيوھەندىي و راگەياندن.

ج. ھۆبەى بەرپۆھبەردنى داتاكان.

د. لۆجستىيى و گواستىنەھۇى كەلپەلى ھەئبىزاردن.

چوارەم: فەرمانگەى پارىزگاكان ئەم ئەركانە لەئەستۆ دەگرن:

۱. ھەماھەنگى لەگەل فەرمانگەى داتاكان سەبارەت بەنۆيكردەنەھۇى تۆمارى دەنگدەران.

۲. جىبەجىكردى رىكارەكان و ياسا و رىنمايىھەكانى كۆمىسۇن.

۳. جىبەجىكردى و بەرپۆھبەردنى پروسەكانى ھەئبىزاردن لەپارىزگاكانەدا و رايىنانى فەرمانبەرەكانى تۆمار و دەنگدان.

۴. جىبەجىكردى پلانى تايبەت بەھۇشيارىيى ھەئبىزاردن و ئامادەكردى پلانى ناوخۇيى پەيوەست بەخۇى لەسەر ئاستى پارىزگاكانە.

۵. لىكۆلئىنەھۇە و گرتنەبەرى رىكارى ياسايى پەيوەست بەلادان و سەرىپچىھەكانى فەرمانبەرانى نوسىنگەكەى.

۶. لىكۆلئىنەھۇە لە و لادان و سەرىپچىھەكانى، لەھەئبىزاردنەكاندا رويانداو، بەھەماھەنگى لەگەل لايەنە پەيوەندىدارەكان لەنوسىنگەى ھەرىم.

۷. تۆماركردى قەوارە سىياسىيەكان و پالئوراوان و متمانەدان بەچاودىرو برىكارەكان بەپىيى ئەو رىكارانەى راستاندنيان بۇ كراو.

۸. بەرزكردەنەھۇى راپۇرتى ھەفتانە و مانگانە و خويلىي پەيوەست بە چۆنىھەتى بەرپۆھچوونى كارى نوسىنگەكەى.

۹. جىبەجىكردى پلانى پەيوەست بەبنىادنانى تواناكانى فەرمانبەران.

ماددەى يازدەيەم

يەكەم: دەسەلاتە دارايى و كارگىپىھەكانى سەرۆكى كارگىپى ھەئبىزاردن، كەلەم پەيپەھۇى ناوخۇيىھەدا ئامازەى پىنەكراو، بەپىيى برىارى ئەنجومەن رىكدەخرىت.

دوھەم: دەسەلاتە دارايى و كارگىپىھەكانى فەرمانگەى پارىزگاكان، كەلەم پەيپەھۇى ناوخۇيىھەدا ئامازەى پىنەكراو، بەپىيى برىارى سەرۆكى كارگىپى ھەئبىزاردن رىكدەخرىت.

سىيەم: كارگىپى ھەئبىزاردن كۆبونەھۇى ئاسايى دەبىت لەگەل بەرپرسى فەرمانگەكانى سەر بەكارگىپى ھەئبىزاردن، ھەموو سى مانگ جارىك.

ماددەى دوازدهیەم

یەكەم: سەرۆكى كارگىرپى ھەلبژاردن نەخشەى كارى تايبەت بەپرۆسەى ھەلبژاردن و راپرسى پيشكەش بەئەنجومەنى كۆمسیاران دەكات، بەلانى كەم ۱۸۰ رۆژ بەر لەوادەى ھەلبژاردن و راپرسیەكان ، دەبیتئەنجومەن لەماوەى كەمتر لە ۳۰ رۆژدا وەلامى كارگىرپى ھەلبژاردنەكان بداتەووە سەبارەت بەنەخشەى كارەكەى، بەپىچەوانەووە نەخشەكە بەبەركار دادەنریت.

ماددەى سیازدهیەم

پىویستە سەرجم فەرمانبەرانى كۆمسیۆنى بالاي سەبەخۆى ھەلبژاردن و راپرسى لەكاتى دامەزراندنیاندا واژۆ لەسەر بەلیننامەى بنەما رەفتاریەكان بکەن، كەلەلایەن ئەنجومەنەووە ئامادە دەكریت.

ماددەى چواردهیەم

سەرۆكى كارگىرپى ھەلبژاردن بۆ راپیکردنى كارە كارگىرپەكانى بۆى ھەیە ھەر ئەركیك بەفەرمانبەرانى فەرمانگەو بەش و ھۆبەكان بسپیریت، كەلەم پەپرەووەدا ئامازەى پینەدراوہ.

ماددەى پازدهیەم

یەكەم :دەبیت سەرۆكى كارگىرپى ھەلبژاردنەكان لە پاش (۳۰) رۆژ لە میژووى پەسەندکردنى ئەنجامى (ھەلبژاردنەكان و راپرسیەكان)دوایین راپورتى پرۆسەكانى ھەلبژاردنەكان و راپرسیەكان پيشكەش بە ئەنجومەن بكات .

دووەم :دەبیت سەرۆكى كارگىرپى ھەلبژاردنەكان لە پاش (۱۸۰) رۆژ لە میژووى پەسەندکردنى ئەنجامى (ھەلبژاردنەكان و راپرسیەكان) راپورتى دارایی پيشكەش بە ئەنجومەن بكات .

ماددەى شانزدهیەم

ئەم پەپرەوى ناوخۆیە لەرۆژى بلاوبونەووەى لەرۆژنامەى فەرمى (وقائع كوردستان)دا كارى پیدەكریت.

ھەندریڤ محمد صالح

سەرۆكى ئەنجومەنى كۆمسیاران

۲۰۱۵/۴/۱۲

تیبینی / ئەم پەپرەووە لەژمارە (۱۸۷)ی بەروارى ۱۴ / ئایار / ۲۰۱۵ی زاینیى ، لەرۆژنامەى فەرمى (وقائع كوردستان) بلاوكراوہتەوہ.